

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка**

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»**

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 025 Музичне мистецтво

Суми – 2021

УДК 378.2:78(072.057.875)

Ф75

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 3 від 22 жовтня 2021 року)*

Укладачі:

Н. А. Фоломєєва, доцент кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання, кандидат педагогічних наук

О. О. Корякін, старший викладач кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання, кандидат педагогічних наук

Рецензенти:

С. С. Горбенко – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу та диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Заслужений працівник культури України

Н. І. Гречаник – доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології факультету початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка

Фоломєєва Н. А., Корякін О. О.

Ф75 Кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «Бакалавр»: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво / уклад. Н. А. Фоломєєва, О. О. Корякін. – Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. – 68 с.

Методичне видання призначене для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 025 Музичне мистецтво.

УДК 378.2:78(072.057.875)

© Фоломєєва Н.А., Корякін О.О., 2021

© ФОП Цьома С.П., 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	6
1.1. Загальні положення.....	6
1.2. Порядок визначення й затвердження тем кваліфікаційних робіт.....	8
1.3. Права та обов'язки наукового керівника.....	9
1.4. Права та обов'язки здобувача вищої освіти.....	10
1.5. Організаційні етапи виконання кваліфікаційної роботи	11
1.6. Контроль за виконанням кваліфікаційної роботи	12
1.7. Запобігання випадків академічної недоброчесності	12
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	16
2.1. Структура кваліфікаційної роботи	16
2.2. Методика написання кваліфікаційної роботи.....	26
РОЗДІЛ 3 ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	30
3.1. Вимоги та правила оформлення кваліфікаційної роботи	30
3.2. Оформлення списку використаних джерел.....	34
РОЗДІЛ 4 АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	36
РОЗДІЛ 5 ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	41
РОЗДІЛ 6 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	47
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	49
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до наукової діяльності відбувається не лише в процесі вивчення низки відповідних дисциплін (зокрема, «Основи наукових досліджень»), але й, значною мірою, під час виконання кваліфікаційної роботи, яке передбачає кілька основних етапів: вибір теми дослідження; вибір методів дослідження і роботи з науковими першоджерелами; вивчення усіх видів джерел за проблемою кваліфікаційної роботи; складання бібліографічного списку; аналіз і узагальнення матеріалів; збір, систематизацію і аналіз фактичних даних, на матеріалах яких виконується кваліфікаційна робота; обґрунтування конкретних розробок і пропозицій щодо вирішення проблеми дослідження; написання кваліфікаційної роботи за її структурними елементами; оформлення тексту кваліфікаційної роботи і брошурування; перевірку кваліфікаційної роботи на наявність академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації; підготовку до захисту: одержання рецензії; написання тексту виступу, відбір й оформлення ілюстративного матеріалу, підготовка мультимедійної презентації.

Кваліфікаційна робота, що виконується здобувачем вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня є складовою підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, підсумковою дослідницькою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння ним теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи та наукових досліджень за обраною спеціальністю.

Виконання кваліфікаційної роботи підвищує якість підготовки фахівців спеціальності 025 Музичне мистецтво, прищеплює навички самостійного вирішення важливих науково-практичних завдань. Ця форма атестації здобувачів вищої освіти є потужним чинником активізації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, в яку впроваджуються елементи наукового дослідження.

Аналіз труднощів, з якими стикаються здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво та наукові керівники на кожному з етапів виконання кваліфікаційних робіт, спонукали до узагальнення досвіду наукового керівництва і укладання запропонованих методичних рекомендацій.

Методичні рекомендації розроблені на основі чинної нормативно-правової бази, а саме Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»,

нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про кваліфікаційну роботу та Положення про екзаменаційну комісію Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійною програмою підготовки яких передбачена підсумкова атестація у формі захисту бакалаврської роботи, а також науково-педагогічних працівників, які здійснюють керівництво бакалаврськими роботами.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. Загальні положення

Згідно зі стандартами вищої освіти, кваліфікаційна бакалаврська робота – один із видів підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, яка є самостійною науково-дослідницькою роботою, що узагальнює результати теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та варіативної складових освітніх програм підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Захист кваліфікаційної роботи є формою контролю набутих здобувачем вищої освіти інтегрованих компетентностей, які визначені програмними результатами навчання за певною освітньо-професійною програмою.

Кваліфікаційна робота має виключно індивідуальний характер, дає можливість виявити ступінь і рівень наукової підготовки здобувача вищої освіти з чітко означеного фаху. Виконання кваліфікаційної роботи та її захист перед екзаменаційною комісією є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності зі спеціальності 025 Музичне мистецтво, його здібностей самостійно аналізувати стан проблем у галузі мистецтва й культури.

Кваліфікаційна робота містить науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення. Робота має характеризуватися концептуальною єдністю змісту.

Метою підготовки кваліфікаційної роботи зі спеціальності 025 Музичне мистецтво є поглиблення здобувачем вищої освіти фахових теоретичних і практичних знань, вироблення умінь застосовувати їх під час розв'язання конкретних практичних завдань; сприяння пошуку сучасних наукових досягнень у сфері культури і мистецтва; виявлення ступеня підготовленості випускника до самостійної практичної діяльності у якості фахівця у галузі музичного мистецтва.

Основне завдання автора бакалаврської роботи – продемонструвати набуті знання з історії, теорії та методики викладання музичного мистецтва, уміння самостійно ставити та вирішувати дослідницькі завдання, досвід художньо-освітньої діяльності, що дасть змогу майбутнім фахівцям успішно

здійснювати свої професійні функції. Важливим аспектом виконання й реалізації положень кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є впровадження її результатів у практичну діяльність закладів загальної середньо-спеціальної та вищої освіти. Саме результатами теоретичного та практичного дослідження у своїй кваліфікаційній роботі майбутній бакалавр музичного мистецтва має змогу засвідчити рівень наукової підготовки.

Основними завданнями кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є:

- 1) висунення проблеми, що не одержала достатнього висвітлення в науковій літературі;
- 2) вивчення передового музичного досвіду та встановлення нових зв'язків між відомими музичними явищами;
- 3) розкриття сутності важливих понять, явищ, що входять до предмету дослідження;
- 4) виявлення стану сформованості, розвиненості певних компетентностей та спроможностей тощо;
- 5) самостійні висновки, підготовка методичних рекомендацій і пропозицій щодо практичного використання результатів дослідження в музично-педагогічному процесі.

Кваліфікаційна робота, яка виконується здобувачем вищої освіти на завершальному етапі фахової підготовки (випускному курсі) та є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, умінь їх застосовувати для виконання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

Кваліфікаційна робота має бути закінченою розробкою актуальної наукової (науково-практичної) проблеми.

Кваліфікаційна робота має:

- 1) мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і технологій;
- 2) мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності;
- 3) стимулювати здобувачів вищої освіти до творчого пошуку нових пріоритетних наукових рішень;
- 4) вимагати опрацювання спеціальної наукової та методичної літератури (джерел інформації);

- 5) передбачити вибір оптимальних рішень на основі застосування новітніх інформаційних технологій;
- 6) узгоджуватися з планами наукових досліджень керівника та випускової кафедри;
- 7) узагальнювати й розвивати науково-дослідницькі компетенції здобувача вищої освіти.

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- 1) повністю виконали навчальний план у частині теоретичної та практичної підготовки;
- 2) згідно з календарним планом в установлені терміни виконали кваліфікаційну (бакалаврську) роботу, оформили її та успішно пройшли попередній захист роботи на випусковій кафедрі.

Для допуску до захисту кваліфікаційної роботи обов'язковою умовою є наявність публікацій здобувача вищої освіти у наукових виданнях (не менше однієї), апробація результатів роботи на конференціях різного рівня. Позитивна оцінка екзаменаційною комісією прилюдного захисту кваліфікаційної роботи здобувачем вищої освіти є підставою для присвоєння йому академічної та професійної кваліфікації за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, визначеної у відповідній освітньо-професійній програмі.

1.2. Порядок визначення й затвердження тем кваліфікаційних робіт

Тематика кваліфікаційних робіт визначається випусковою кафедрою та відповідає програмним результатам навчання, зафіксованим в освітній програмі відповідного рівня вищої освіти та спеціальності 025 Музичне мистецтво. Тематика кваліфікаційних робіт оновлюється кожного навчального року (орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт вміщено у додатку А). Здобувач вищої освіти має право запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Кафедра готує подання Вченій раді Навчально-наукового інституту культури і мистецтв у вигляді витягу з протоколу засідання кафедри щодо затвердження тематики кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Тематика кваліфікаційних робіт ухвалюється рішенням Вчених рад структурних підрозділів закладу вищої освіти. На підставі цього рішення директор інституту формує проєкт наказу про затвердження тематики кваліфікаційних робіт. Затвердження тематики кваліфікаційних робіт здійснюється наказом ректора не пізніше жовтня місяця. Після затвердження теми науковий керівник разом зі здобувачем вищої освіти розробляє й надає автору кваліфікаційної роботи один екземпляр затвердженого завдання на кваліфікаційну роботу (форма завдання вміщена у додатку Б).

Завдання на кваліфікаційну роботу є підставою для її виконання здобувачем вищої освіти. Зміни або уточнення у формулюванні затвердженої теми можуть бути внесені лише за об'єктивних причин, за згодою чи з ініціативи наукового керівника за наведеною вище процедурою (з обґрунтуванням змін) не пізніше дати оприлюднення наказу ректора про допуск роботи до захисту.

Основними критеріями для формування тематики кваліфікаційного дослідження мають бути:

- 1) актуальність, елементи новизни й перспективність обраної теми;
- 2) стан дослідженої проблеми;
- 3) наявність доступного для здобувача вищої освіти й достатнього для розкриття теми матеріально-технічного оснащення;
- 4) можливість виконання теми в доступних умовах;
- 5) зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами (колективними чи індивідуальними темами) кафедри;
- 6) можливість отримання від упровадження результатів дослідження науково-освітнього чи іншого корисного ефекту.

Назва теми кваліфікаційної роботи повинна бути короткою, окреслювати межі проведення дослідження, відображати мету й відповідати змісту кваліфікаційної роботи.

1.3. Права та обов'язки наукового керівника

Науковими керівниками кваліфікаційних робіт мають бути висококваліфіковані фахівці кафедри, що мають наукові ступені та/або вчені звання.

Науковий керівник роботи:

- 1) допомагає здобувачу вищої освіти обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;

- 2) знайомить здобувача вищої освіти з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи; надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- 3) рекомендує здобувачу вищої освіти необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи;
- 4) регулярно надає змістовні консультації;
- 5) відслідковує хід написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту;
- 6) надає допомогу в підготовці здобувача вищої освіти до захисту;

Науковий керівник має право:

- 1) запропонувати кафедрі кандидатуру рецензента для рецензії кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти, фахівця з проблематики дослідження;
- 2) ознайомитися з рецензією на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти до її захисту;
- 3) брати участь у відкритому засіданні екзаменаційної комісії, де відбувається прилюдний захист.

У межах навчального року допускається керівництво одночасно не більше, ніж п'ятьма магістерськими дослідженнями. Загальна кількість кваліфікаційних робіт за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти на одного керівника не може перевищувати восьми.

1.4. Права та обов'язки здобувача вищої освіти

Здобувач вищої освіти має право:

- 1) обирати тему кваліфікаційного дослідження з переліку тем кафедри чи пропонувати свою, якщо пропонована тема відповідає критеріям, які ставляться до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи (з урахуванням сфери наукових інтересів керівника);
- 2) ставити питання перед кафедрою про зміну теми та / або наукового керівника, якщо для цього є поважні причини;
- 3) ознайомитися з рецензією та висновками наукового керівника на виконану ним кваліфікаційну роботу.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) чітко дотримуватися календарного плану виконання кваліфікаційної роботи;
- 2) виконати й оформити роботу відповідно до встановлених вимог;
- 3) дотримуватися законодавства України про збереження авторського права.

1.5. Організаційні етапи виконання кваліфікаційної роботи

Після затвердження теми кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та ознайомлення з її завданнями здобувач вищої освіти разом із науковим керівником розробляє календарний план виконання кваліфікаційної роботи із зазначенням усіх етапів та офіційних термінів виконання. Цей план відображається у завданні на кваліфікаційну роботу (додаток Б) і підписується здобувачем вищої освіти, науковим керівником та затверджується на засіданні випускової кафедри. Завдання на кваліфікаційну роботу складається у двох примірниках, один із яких одержує здобувач вищої освіти, другий зберігається на кафедрі. Зміна календарного плану виконання кваліфікаційної роботи допускається тільки за згодою чи з ініціативи наукового керівника та затверджується кафедрою.

Організація процесу виконання кваліфікаційної роботи складається з таких етапів:

- 1) підготовчого, який починається з вибору здобувачем вищої освіти теми й отримання індивідуального завдання від керівника роботи щодо питань, які необхідно вирішити: ознайомлення зі станом проблеми, збирання фактичних матеріалів, проведення необхідного огляду та аналізу схожих розробок та їх застосувань у галузі 02 Культура і мистецтво, зокрема, за спеціальністю 025 Музичне мистецтво;
- 2) основного, який реалізується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження й передбачає на основі вивчення досвіду роботи проведення експерименту чи анкетування, збирання фактичного матеріалу, обробка фактичного матеріалу, викладення тексту роботи згідно з її структурою, формулювання висновків та рекомендацій, підготовка публікацій з тематики дослідження;
- 3) підсумково-оформлювального, який завершується поданням оформленої роботи до попереднього заслуховування на засіданні кафедри (на цьому етапі робота має бути повністю виконана та перевірена керівником та отримати позитивний результат перевірки на наявність у тексті плагіату);

4) заключного, який містить висновки керівника про виконання кваліфікаційного дослідження, рецензії на роботу від спеціаліста відповідного профілю (за яким виконувалася робота), проведення попереднього захисту на кафедрі, одержання рішення випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до екзаменаційної комісії.

Допуск до захисту магістерської роботи надається кафедрою після попереднього заслуховування та обговорення її результатів, але не пізніше трьох тижнів до початку роботи екзаменаційної комісії (початку підсумкової атестації випускників).

1.6. Контроль за виконанням кваліфікаційної роботи

Безпосередній контроль за виконанням кваліфікаційної (бакалаврської) роботи відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник. Інформація наукових керівників про хід виконання студентами робіт заслуховується на засіданнях кафедри не рідше одного разу на семестр. Кафедра має право на підставі попереднього заслуховування та обговорення результатів дослідження (попереднього захисту), або письмової заяви наукового керівника про невиконання здобувачем вищої освіти календарного плану, не допустити кваліфікаційну роботу до захисту.

1.7. Запобігання випадків академічної недоброчесності

З метою виявлення й запобігання (недопущення) випадків академічної недоброчесності та необґрунтовано великої кількості текстових запозичень у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти відповідно до діючого законодавства України сформовано процедуру розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення в межах закладу вищої освіти.

Нормативно-правовою базою є: Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року (зі змінами від 07.09.2021 р.); Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-12 від 05.12.2012 року (зі змінами від 15.07.2021 р.); Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 року (зі змінами від 11.10.2013 р.); Статут Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка; Положення про кваліфікаційну роботу

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (затверджено наказом № 519 від 30 листопада 2020 р.).

Під плагіатом розуміється використання у кваліфікаційній роботі чужого тексту, опублікованого на паперовому або електронному носії, без посилання на джерело або за наявності посилань, у яких обсяг і характер запозичень ставлять під сумнів самостійність виконання роботи в цілому або будь-якого з її розділів. Різновидами плагіату визнаються такі: дослівний виклад запозиченого тексту; або виклад запозиченого тексту із заміною слів і виразів без зміни змісту.

Основні цілі запровадження комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність (автентичність):

- 1) підвищення якості й ефективності освітнього процесу;
- 2) забезпечення належного наукового рівня кваліфікаційних робіт, що виконуються здобувачами вищої освіти в закладі вищої освіти;
- 3) дотримання прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб під час роботи з оприлюдненими (опублікованими) джерелами інформації;
- 4) удосконалення дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти, зокрема, навичок коректної роботи з джерелами наукової інформації та формування сумлінного ставлення до інтелектуальних надбань;
- 5) роз'яснення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування під час виконання кваліфікаційних робіт, дотримання вимог наукової етики;
- 6) стимулювання самостійності та індивідуальності в процесі виконання науково-дослідних робіт.

З метою недопущення фактів академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти, що виконуються в закладі вищої освіти, рекомендується дотримання алгоритму забезпечення перевірки:

- 1) написана письмова робота подається для попередньої перевірки науковому керівнику;
- 2) за умов позитивного висновку зазначеної особи робота в електронному форматі подається для перевірки на академічний плагіат до Наукової бібліотеки;
- 3) здобувачем вищої освіти при поданні роботи для перевірки на академічний плагіат заповнюється заява (форма заяви вміщена у додатку

В), якою здобувач підтверджує факт відсутності у роботі запозичень з оприлюднених джерел (на паперових та електронних носіях, в тому числі опублікованих у мережі Інтернет) без відповідного оформлення цитувань і посилань, а також засвідчується інформованість про відповідальність у разі виявлення факту академічного плагіату;

- 4) здобувачу вищої освіти надається електронний варіант звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти підлягає перевірці на наявність ознак академічного плагіату за допомогою визначеного закладом вищої освіти програмного продукту, який здійснюється призначеними ректором відповідальними особами із числа працівників Наукової бібліотеки. Результати перевірки подаються у вигляді електронного варіанту звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf, який відображає унікальність тексту кваліфікаційної роботи. Перевірка здійснюється з метою виявлення і запобігання (недопущення) випадків академічної недоброчесності та необґрунтовано великої кількості текстових запозичень в кваліфікаційних роботах студентів у відповідності до діючого законодавства України в Положенні сформовано процедуру розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах закладу вищої освіти.

Безпосередньо за визначення ступеня автентичності кваліфікаційної роботи відповідає науковий керівник та здобувач.

Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність є таким:

- 1) кваліфікаційна робота подається виконавцем на кафедру для перевірки на плагіат у форматах *.doc, *.docx, *.rtf не пізніше, ніж за тиждень до її попереднього розгляду (попереднього захисту) і надання допуску до захисту на засіданні екзаменаційної комісії;
- 2) при поданні на кафедру кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти заповнює заяву за прийнятою формою (Додаток В), в якій засвідчує ознайомлення з нормативною базою перевірки поданої ним роботи на плагіат, відсутність запозичень з друкованих та електронних джерел, що не підкріплені відповідними посиланнями, і інформованість про можливі санкції у разі виявлення плагіату;

3) підписана за формою заява залишається на кафедрі, на якій була виконана робота (зберігається 1 рік після захисту);

4) завідувач кафедри направляє до відповідальної особи за перевірку кваліфікаційної роботи до Наукової бібліотеки, яка протягом трьох днів після написання заяви студента здійснює перевірку електронного варіанту кваліфікаційної роботи на плагіат через внесення роботи до бази даних закладу вищої освіти в інтернет-системі StrikePlagiarism та визначає її унікальність. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається електронний варіант звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf;

5) за результатом перевірки завідувач кафедри приймає рішення про допуск кваліфікаційної роботи до попереднього слухання (попереднього захисту) або про її доопрацювання у визначений термін та повторну перевірку на унікальність (автентичність). Рішення повідомляється здобувачу вищої освіти завідувачем кафедри в день його прийняття.

Здобувач вищої освіти допускається до захисту кваліфікаційної роботи при наявності в ній значення для коефіцієнту подібності 1 – не більше 50 %, а для коефіцієнту подібності 2 – не більше 10 %.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Структура кваліфікаційної роботи

У структурі кваліфікаційної (бакалаврської) роботи можна виокремити такі розділи:

- 1) титульний лист;
- 2) зміст;
- 3) перелік умовних скорочень;
- 4) вступ;
- 5) перший розділ (ретроспективно-теоретичний);
- 6) другий розділ (практично-прогностувальний);
- 7) висновки;
- 8) список використаних джерел;
- 9) додатки.

Розглянемо кожен з означених елементів докладніше.

Титульна сторінка роботи містить:

- 1) найменування наукової організації (ЗВО), де виконана робота;
- 2) найменування кафедри, де виконана робота;
- 3) прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти;
- 4) повна назва теми бакалаврської роботи;
- 5) шифр та напрям підготовки;
- 6) різновид роботи (кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню бакалавра);
- 7) прізвище, ініціали, вчене звання та науковий ступінь наукового керівника;
- 8) рік виконання роботи.

Приклад зразка оформлення титульної сторінки вміщено у додатку Г.

Увесь текст титульного аркуша друкують шрифтом Times New Roman розміру 14. Назву роботи друкують тим же розміром шрифту, лише заголовними літерами.

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків,

списку використаних джерел, додатків. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті, скорочувати або давати їх за іншою редакцією, послідовністю і підпорядкованістю порівняно з текстом не можна.

Подаємо приклад оформлення змісту бакалаврської роботи у додатку Д.

Перелік умовних скорочень, символів, одиниць і термінів наводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку. Якщо спеціальні терміни, символи, повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті під час першого згадування.

Подаємо приклад оформлень умовних скорочень у додатку Е.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–3 сторінки. У вступі розкривається сутність наукової проблеми та її значущість, стан розробки й обґрунтування необхідності проведення дослідження та подається загальна характеристика роботи в нижче наведеній послідовності.

Вступ містить:

- 1) актуальність (до 1 сторінки);
- 2) мета дослідження (1 речення);
- 3) завдання дослідження (не менше трьох завдань);
- 4) об'єкт дослідження (1 речення);
- 5) предмет дослідження (1 речення);
- 6) перелік методів дослідження, використаних у роботі (1 речення);
- 7) наукова новизна (як правило підтверджуючі дані) (1 абзац);
- 8) практичне значення одержаних результатів (1 абзац);
- 9) апробація результатів (1 абзац).

Приклад орієнтовного вступу до бакалаврської роботи наведено в додатку Ж.

Розглянемо елементи вступу докладніше.

1. Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку галузі культури і мистецтва.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, достатньо кількома реченнями висловити головне: постановка проблеми, її сутність,

значущість та ступінь дослідження в науковій літературі; прізвища авторів, які здійснили найбільший внесок у розробку досліджуваної проблеми.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Викладається стислий огляд джерел, у яких започатковано розв'язання конкретної проблеми із зазначенням авторів та їх наукового внеску, на які спирається автор, виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена кваліфікаційна робота (за потреби)

3. Мета і завдання дослідження. Формулюються мета роботи й завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета наукової роботи – центральний елемент структури і найважливіший методологічний інструмент дослідження. Для досягнення поставленої мети визначають завдання дослідження. Послідовність визначених завдань має бути такою, щоб кожне з них логічно випливало з попереднього. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи в процесі власного дослідження.

Для формулювання мети роботи доречно використовувати такі словосполучення: розробити...; виявити, обґрунтувати та експериментально перевірити...; обґрунтувати зміст, форми, методи, засоби...; визначити...; удосконалити... .

Завдання дослідження можуть передбачати такі елементи:

- 1) вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вирішення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- 2) висвітлення сутності важливих понять, явищ, що входять до предмету дослідження;
- 3) вивчення передового музично-педагогічного досвіду, аналіз наукової та навчально-методичної літератури з теми дослідження;
- 4) розгляд сформованості, розвиненості певних умінь, навичок, якостей;
- 5) визначення критеріїв, рівнів, принципів тощо;
- 6) розробка методичної системи (моделі), педагогічних умов підвищення ефективності музичного розвитку особистості;
- 7) обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення певної проблеми;

8) експериментальна перевірка запропонованої системи заходів стосовно відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цих проблем за певних витрат часу і зусиль;

9) розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в практиці роботи відповідних установ (організацій).

Завдання дослідження підпорядковуються основній меті та спрямовані на послідовне її досягнення.

У додатку Ж наводимо приклад визначення мети та завдань наукового дослідження.

4. Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта).

Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

5. Матеріали та методи дослідження. У даному пункті вступу подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх потрібно невідривно від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Методи дослідження виступають інструментарієм здобуття фактичного матеріалу для вирішення поставлених у бакалаврській роботі завдань.

Найбільш поширеними методами, які використовуються в процесі досліджень з культури та мистецтва є:

- 1) аналіз науково-методичної та спеціальної літератури;
- 2) узагальнення;
- 3) класифікація;
- 4) абстрагування;
- 5) порівняння;
- 6) синтез;
- 7) індукція;

8) дедукція;

9) системний метод.

Доцільно коротко схарактеризувати кожен з перерахованих методів.

Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури надає можливості здобувачу вищої освіти представити проблему, яка вивчається на теоретичному рівні (її постановку, історію розвитку, ступінь розробленості різними авторами). Для цього автору бакалаврської роботи необхідно орієнтуватися у фондах бібліотек та мережі Internet. Збір необхідної кількості літературних джерел передувє теоретичному аналізу проблеми, яка розглядається, що надає можливості визначити те, що необхідно дослідити майбутньому бакалавру музичного мистецтва.

Узагальнення – це комплекс послідовних дій по зведенню конкретних одиничних фактів в єдине ціле з метою виявлення типових рис і закономірностей, притаманних досліджуваному явищу. Сутність узагальнення полягає в сходженні від одиничного до загального та зворотне поширення отриманого знання на часткове. Метод узагальнення є засобом розробки нових наукових понять, законів і теорій. Багатогранність видів і форм, у яких проявляються однакові за своєю суттю процеси, передбачає поділ їх на складові, на групи особливого класу, через те найважливішими специфічними методами на етапі узагальнення даних є класифікації та використання узагальнюючих показників.

Класифікація – розбивання множини якостей або відносин об'єктів (елементів) на групи (підмножини), які у свою чергу можуть бути поділені. Результати узагальнення та класифікацій оформляються у вигляді статистичних таблиць і графіків, які наочно й компактно подають інформацію щодо об'єкта дослідження.

Абстрагування в розумовій діяльності носить універсальний характер, тому що процес мислення безпосередньо пов'язаний із ним або з використанням його результатів. Сутність цього методу полягає в уявному відволіканні від несуттєвих властивостей і зв'язків, предметів та одночасному виділенні (фіксуванні) однієї чи кількох сторін, що становлять об'єкт дослідження.

Порівняння – один із найпоширеніших методів пізнання, який встановлює подібність або відмінність різних об'єктів дослідження за певними ознаками. Результатом порівняння є відносна величина, яка

показує, у скільки разів порівнювана величина більша (менша) за базисну, іноді – скільки одиниць однієї величини припадає на 100, на 1000 тощо одиниць іншої, базисної величини.

Синтез означає поєднання різних елементів, сторін предмета в єдине ціле. Синтетичні знання – знання, що розширює попередній досвід, конструює щось нове. Відмітною властивістю синтезу є те, що цей метод реалізує себе виходячи за межі наявної основи.

Індукція є сукупністю правил, що дозволяють переходити від конкретного до загального, від знання окремих фактів до знання закону, що лежить в основі цих фактів. Інакше кажучи, це є рух нашого мислення від часткового, окремого до загального. Особливість індукції як методу дослідження полягає в тому, що знання, отримані індуктивним шляхом, завжди носять імовірнісний характер. Індукція широко застосовується в науковому пізнанні. Виявляючи подібні ознаки, властивості багатьох об'єктів певного класу, дослідник робить висновок про наявність цих ознак, властивостей у всіх об'єктів даного класу.

Дедукція – метод, який полягає в одержанні часткових висновків на основі знання якихось загальних положень. Інакше кажучи, це є рух нашого мислення від загального до часткового, окремого. Якщо вихідні загальні положення є встановленою науковою істиною, то завдяки методу дедукції завжди можна дістати вірний висновок. Особливість дедукції як методу пізнання полягає в тому, що від істинних посилок вона завжди веде тільки до істинного висновку.

Системний метод є сукупністю методологічних засобів, процедур, прийомів, які спрямовані на реалізацію системного підходу під час дослідження складних об'єктів і явищ. Сутність системного методу полягає в побудові їх узагальненої моделі, яка відображає структуру певної системи (тобто сукупність елементів, їх якостей та зв'язків), а також алгоритм її функціонування. Саме тому найбільш загальною дефініцією системи буде її визначення як ряду елементів (компонентів), взаємопов'язаних структурно та функціонально.

Необхідно акцентувати, що здобувач вищої освіти, який здійснює дослідження, не має формально підходити до вибору методів свого дослідження й використовувати весь йому відомий набір, а від самого початку визначити оптимальний комплекс методів.

6. Наукова новизна одержаних результатів. У цьому пункті вступу подається коротка інформація про нові наукові положення, запропоновані автором особисто (для бакалаврської роботи достатньо висвітлити, принаймні, елементи наукової новизни). Необхідно продемонструвати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (доцільно використати формулювання: вперше визначено..., удосконалено..., дістало подальший розвиток..., створено нову концепцію, що узагальнює... і розвиває, розроблено нову систему, з використанням відомого принципу...).
7. Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляється про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, у яких воно проведене, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.
8. Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка із оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програма конференції за темою роботи, у якій здобувач вищої освіти брав участь), слід зазначити загальну кількість конференцій / семінарів, їх назву, рік та місце проведення, а також вказати кількість публікацій із цієї теми (не менше однієї публікації). Приблизний вступ представлено у Додатку Ж.
9. Структура та обсяг роботи. У цьому пункті вступу вказується кількість розділів, додатків, рисунків, таблиць, загальний обсяг сторінок та використаних джерел.

Основна частина бакалаврської роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань кваліфікаційної роботи. В основній частині бакалаврської роботи розкриваються висунуті теоретичні та

практичні положення, розглядаються наявні точки зору різних авторів з даної проблеми, викладається й обґрунтовується позиція автора з даного питання; аналізуються особливості вирішення даної проблеми на практиці, обґрунтовуються тенденції розвитку; даються прогностичні оцінки.

У процесі написання кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватися чіткості побудови й логічної послідовності викладу матеріалу. Формулювання повинні бути короткими, чіткими й конкретними, аргументація – переконливою.

Ведучи полеміку, слід наводити різні точки зору у вигляді цитат, що підтверджують ту чи іншу позицію. Полеміка повинна бути поважною та коректною.

Кожний розділ повинен відповідати загальній меті роботи й відповідному завданню, які визначені автором у вступі. Між розділами має бути логічний зв'язок. Розділи можуть поділятися на підрозділи і пункти. Кожний розділ починають з нової сторінки. Кожний розділ основної частини завершується висновками зі стислим викладенням наведених у розділі науково-практичних результатів, що надасть змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Усі розділи основної частини бакалаврського дослідження мають бути пропорційні за обсягом.

Необхідно акцентувати, що здобувачу вищої освіти необхідно докладно розглянути й узагальнити результати дослідження, що має бути відображено у змісті розділів основної частини. Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел інформації.

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, одержані в бакалаврській роботі, які мають містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки та практики. Висновки не є продовженням тексту роботи, в них не повинні міститися нові моменти, не розглянуті в основній частині. Висновки мають відповідати завданням роботи, бути стислими й лаконічними. Висновки мають містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. Висновки нумеруються і їхня кількість не може бути

меншою, ніж кількість завдань дослідження. Загальний обсяг висновків має становити 2-3 сторінки.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та ін.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (найбільш зручний для користування та рекомендований під час написання бакалаврської роботи), у хронологічному порядку. Відомості про джерела, внесені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць (Додаток 3).

Огляд джерел має продемонструвати обізнаність здобувача вищої освіти зі спеціальною літературою, його уміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти важливе, оцінювати роботу інших дослідників, визначати головне в сучасному стані вивчення теми. Матеріали такого огляду слід систематизувати в певній логічній послідовності. Оскільки бакалаврська робота, зазвичай, присвячується достатньо вузькій темі, то огляд робіт попередників слід робити тільки за питаннями обраної теми, а не зі всієї проблеми в цілому. В огляді джерел не потрібно викладати все, що стало відоме здобувачу вищої освіти з прочитаного й має лише непряме відношення до його роботи. Але всі важливі публікації, що безпосередньо стосуються теми бакалаврської роботи, повинні бути названі та критично оцінені й проаналізовані.

Під час викладу в кваліфікаційній роботі спірних питань теми необхідно приводити думки різних авторів. Якщо в роботі критично розглядається точка зору якого-небудь автора, у процесі викладу його думки слід приводити цитати, тільки за цієї умови критика може бути об'єктивною. Обов'язковим, за наявності різних підходів до вирішення проблеми дослідження є порівняння матеріалів, що містяться в роботах різних авторів. Тільки після цього слід обґрунтовувати свою думку зі спірного питання або погоджуватися з однією з уже наявних точок зору, висуваючи у будь-якому випадку відповідні аргументи.

Добір джерел слід починати відразу ж після вибору теми кваліфікаційної роботи. У процесі добору слід звертатися до наочно-тематичних каталогів і

бібліографічних довідників бібліотек України, зокрема бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, а також використовувати мережу Internet. Вивчення джерел за обраною темою потрібно починати із загальних робіт, щоб отримати уявлення про основні питання, до яких належить обрана тема, а потім уже вести пошук нового матеріалу. Під час вивчення джерел бажано дотримуватися таких рекомендацій.

1. Починати слід з літератури, яка розкриває теоретичні аспекти питання – авторефератів, дисертацій, монографій і наукових статей, після цього використовувати інструктивні матеріали тільки останніх (сучасних) видань.
2. Детальне вивчення здобувачем вищої освіти літературних джерел полягає в їх конспектуванні й систематизації, характер конспектів визначається можливістю використання даного матеріалу в роботі – виписки, цитати, короткий виклад змісту літературного джерела або характеристика фактичного матеріалу; систематизацію отриманої інформації слід проводити за основними розділами бакалаврської роботи, передбаченим планом.
3. Під час вивчення літератури здобувач вищої освіти не повинен прагнути освоїти всю інформацію, у ній розміщену, а зобов'язаний вибрати тільки ту, яка має безпосередній зв'язок з темою роботи; критерієм оцінки прочитаного є можливість його практичного використання в бакалаврській роботі.
4. Вивчаючи літературні джерела, варто стежити за оформленням виписок, щоб надалі було легко ними користуватися.
5. Слід ураховувати, що частина отриманих даних виявиться зайвою, дуже рідко вони використовуються повністю.
6. Слід орієнтуватися на останні (сучасні) дані з відповідної проблеми, спиратися на найавторитетніші джерела, точно указувати, звідки узяті матеріали; під час відбору фактів із літературних джерел потрібно підходити до них критично.

Особливою формою фактичного матеріалу є цитати, які використовуються для того, щоб без спотворень передати думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів у процесі зіставлення різних точок зору; відштовхуючись від їх змісту, можна створити систему переконливих доказів, необхідних для об'єктивної характеристики питання, що вивчається; цитати можуть використовуватися і для підтвердження окремих положень роботи; у всіх випадках число використаних цитат має бути оптимальним, тобто

визначатися потребами розробки теми; цитатами не слід зловживати, їх велика кількість може сприйматися як виявлення слабкості власної позиції автора.

Мінімальна кількість джерел повинна складати не менше ніж 40 найменувань, з яких 30 % повинні бути видані за останні п'ять років.

Відомості про джерела, внесені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць (додаток Д).

Додаток – це частина роботи, яка має, зазвичай, довідкове значення, але є необхідним для повнішого висвітлення теми. У додатках дається додатковий матеріал, який має допоміжний, роз'яснювальний або довідковий характер. Додатки складаються з нот, схем, допоміжних текстів і можливих коментарів до них. Додатки викладаються виключно в тій послідовності, в якій вони розглядаються в тексті. Кожен додаток повинен мати заголовок, що розкриває його зміст. На кожен додаток повинно бути посилання в тексті основної частини роботи.

2.2. Методика написання кваліфікаційної роботи

З позицій методики написання здобувачами вищої освіти кваліфікаційних робіт весь процес можна умовно поділитися на чотири етапи:

- 1) планування та підготовка до виконання кваліфікаційної роботи;
- 2) оформлення кваліфікаційної роботи;
- 3) підготовка до захисту кваліфікаційної роботи;
- 4) прилюдний захист кваліфікаційної роботи.

Перший етап – планування та підготовка до виконання кваліфікаційної роботи. На цьому етапі здобувач вищої освіти визначається з темою, усвідомлює мету та основні питання, що підлягають розробці, уточнює з керівником всі аспекти, які необхідно конкретизувати.

При формулюванні завдань можна скористатися SMART-методом

Рис. 1. SMART-метод у формулюванні завдань

Для спеціальності 025 Музичне мистецтво характерними є дві основних спрямованості тематики кваліфікаційних робіт: мистецтвознавча (кваліфікаційні дослідження зосереджені на конкретизації феноменів з теорії та історії музичного мистецтва), а також музично-педагогічна (кваліфікаційні дослідження спрямовані на розробку та експериментальну перевірку методичних засад розвитку різних феноменів у освітньому процесі за спеціальністю 025 Музичне мистецтво). Одразу після визначення теми, здобувач вищої освіти разом з науковим керівником має розподілити час та скласти календарний план виконання та план-проспект кваліфікаційної роботи. Даний етап є найбільш тривалим та трудомістким, в процесі реалізації цього етапу виконуються такі види робіт:

- 1) вивчення джерел з проблеми кваліфікаційної роботи;
- 2) визначення об'єкта та предмета дослідження;
- 3) вивчення понятійного апарату, аналіз спеціальних методичних джерел та практичного досвіду за проблемою кваліфікаційного дослідження;
- 4) формулювання гіпотези, мети та завдань дослідження;
- 5) добір методів дослідження та конкретної бази для проведення експериментальної науково-дослідної роботи (група, курс тощо), якщо дослідження передбачає експериментальну складову (тема має музично-педагогічну спрямованість);

- 6) складання програми дослідження;
- 7) розробка методики аналізу результатів дослідження;
- 8) отримання консультацій у наукового керівника, фахівців - практиків з метою уточнення діагностичних методик.

Другий етап – оформлення кваліфікаційної роботи. Після завершення розробки всіх пунктів завдання оформлюється текст кваліфікаційної роботи із додатками та ілюстраційний матеріал (графіки, схеми, плакати, слайди тощо). За необхідності можуть бути підготовлені демонстраційні моделі, натурні зразки тощо.

Кваліфікаційне дослідження оформлюється у вигляді наукової роботи, написаної державною мовою. Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, результати одержані з використанням новітніх методів теоретичного й експериментального дослідження та спрямовані на створення нових технологій (зокрема, освітніх технологій), приладів, обладнання тощо.

Робота повинна розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та можливість впровадження у сферу практичної діяльності.

Рекомендуються такі обсяги кваліфікаційної роботи – 35 сторінок (без урахування додатків і списку використаних джерел). Зазначені обсяги кваліфікаційних робіт можуть варіювати в межах $\pm 10\%$.

Третій етап – підготовка до захисту кваліфікаційної роботи. На завершальному етапі роботи здобувач вищої освіти готує доповідь до захисту. Структуру та зміст доповіді доцільно узгодити з керівником кваліфікаційної роботи. Окрім того на цьому етапі забезпечується підготовка здобувача до відповідей на запитання, повторення раніше пройденого матеріалу, поглиблення знань з конкретної теми.

Четвертий етап – захист кваліфікаційних робіт. На захисті випускник робить доповідь, в якій висвітлюються науковий апарат дослідження, основний зміст роботи, отримані результати, висновки та практичні рекомендації. У процесі доповіді можуть демонструватися макети та ілюстрації. Традиційно доповіді супроводжуються демонстрацією слайдів. Презентації до захисту кваліфікаційних робіт формуються за двома основними підходами: презентація, яка ілюструє доповідь графічними

матеріалами або презентація висвітлює основний зміст та результати дослідження незалежно від тексту доповіді. Після доповіді здобувач вищої освіти відповідає на запитання членів комісії. Як правило, випускнику задається 3-5 запитань і надається час відповіді.

Робота над кваліфікаційною роботою є творчою та самостійною. Підготовка матеріалу починається не на випускному курсі, а процесі всього здобуття освіти, використовується так званий принцип «наскрізного» дослідження, тобто, може бути застосований матеріал, який було напрацьовано у процесі написання курсових робіт та проєктів виконаних у попередні роки навчання.

Певну стабілізуючу роль самоорганізації та плановості роботі здобувачів вищої освіти надають складені календарний план і план-проспект кваліфікаційної роботи, причому чим докладніше розроблені ці документи, тим легше здобувачу вищої освіти організовувати свою роботу. Така організація праці дисциплінує випускників, конкретизує їх роботу та полегшує контроль керівника за ходом виконання завдання.

З практики виконання кваліфікаційних робіт доцільно передбачати резерв часу, необхідний виконання непередбачуваних робіт або дооформлення раніше розроблених пунктів, усунення виявлених помилок, які неминучі у роботі. Кожен здобувач вищої освіти повинен періодично повідомляти керівника про хід виконання кваліфікаційної роботи. Оптимальною є періодичність 1 раз на тиждень.

Ефективність роботи здобувача вищої освіти багато в чому визначається підготовленістю робочого місця – місця, де він має працювати у процесі здійснення кваліфікаційного дослідження. Здобувач вищої освіти може працювати у комп'ютерному кабінеті, бібліотеці, студії тощо.

Порядок на робочому столі також дозволяє підвищити ефективність виконання кваліфікаційної роботи, позбавляє здобувача вищої освіти зайвих рухів і не відволікає його увагу на пошуки того чи іншого предмета.

РОЗДІЛ 3

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Вимоги та правила оформлення кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкується з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 15 мм. Робота подається до захисту в переплетеному вигляді.

Кваліфікаційна робота виконується українською мовою. Текст кваліфікаційної роботи повинен бути стислий, точний та логічно послідовний. Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису, використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, нових іншомовних запозичень тощо.

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу). Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту. Відстань між заголовком структурних частин (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної

нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини кваліфікаційної роботи, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу (підпункту) ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.3.; 1.2.4.). Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номеру повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул та додатків.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання у тексті. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно зробити певні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав. Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, які містяться у тексті, повинні відповідати вимогам державних стандартів (за наявності).

Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під зображенням. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисуночний надпис). Ілюстрації позначаються словом «Рисунок...», яке разом із назвою ілюстрації розташовують після пояснювальних даних. Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, другий рисунок третього розділу

позначається як «Рисунок 3.2» або «Рис. 3.2». Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

Іноді певний матеріал оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті. Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, друга таблиця третього розділу позначається як «Таблиця 3.2». Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки стовбців зазначають в однині. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю стовбців можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або стовбці таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головну частину, а в другому – перший стовбець. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад, «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад, «див. табл. 1.3».

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблиці та ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю або рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях, після згадування в тексті або в додатках.

Правила оформлення таблиць, рисунків, графіків.

Таблиці й малюнки повинні мати назви й порядкову нумерацію (наприклад: табл. 1.2, рис. 3.3). Нумерація таблиць і рисунків повинна бути наскрізною для всього тексту випускної кваліфікаційної роботи. Порядковий номер таблиці проставляється в правому верхньому куті над її назвою. Якщо у тексті роботи зустрічається таблиця на усю сторінку то вона повинна бути надрукована у додатку.

Порядковий номер рисунку і його назва проставляються під ним. За умови використання в роботі матеріалів, запозичених із літературних джерел, цитуванні різних авторів, необхідно робити відповідні посилання, а в кінці роботи розміщувати список використаної літератури. Не тільки цитати, але й довільний виклад запозичених з літератури принципів положень, включається в кваліфікаційну роботу з посиланням на джерело.

У додатки не можна виносити список використаних джерел, допоміжні покажчики всіх видів, довідкові коментарі та примітки, які є не додатками до основного тексту, а елементами довідково-супровідного апарату роботи, що допомагають користуватися її основним текстом. Додатки оформлюються як продовження бакалаврської роботи на останніх її сторінках. Кожен додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок надрукований угорі малими літерами з першої великої асиметрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» і велика літера, що означає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (А, Б, В, та ін.) за винятком (Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь). Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Ілюстрації та таблиці, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; таблиця А.1 – перша таблиця додатка А. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки з вказівкою в правому верхньому кутку слова «Додаток» і мати тематичний заголовок. За наявності в роботі більше одного додатка їх треба пронумерувати. Нумерація сторінок, на яких подаються додатки, повинна бути наскрізною і продовжувати загальну

нумерацію сторінок основного тексту. Кожен додаток, зазвичай, має самостійне значення й може використовуватися незалежно від основного тексту. Віддзеркалення додатку в змісті роботи зазвичай буває у вигляді самостійної рубрики з повною назвою кожного додатка.

Усі помилки та друкарські неточності повинні бути виправлені. Число виправлень не повинно перевищувати п'яти на сторінку. Виправлення можуть бути зроблені від руки чорнилом чорного кольору.

Сторінки кваліфікаційної роботи з малюнками й додатками повинні бути пронумеровані наскрізною нумерацією. Першою сторінкою є титульний лист.

Титульний лист оформляються за встановленим зразком (додаток Г).

Після титульної сторінки розміщується зміст з вказівкою номерів сторінок.

Кваліфікаційна робота повинна бути переплетена.

3.2. Оформлення списку використаних джерел

Під час написання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться в дослідженні, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися потрібно на останні видання публікацій (найбільш сучасні). На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Список використаних джерел та літератури укладають відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання». Документ розміщений на сайті наукової бібліотеки Університету.

Посилання необхідно виконувати за такими формами.

1. На літературу. Посилання на літературні джерела наводять у квадратних дужках [1], вказуючи порядковий номер за списком. Нумерація посилань повинна починатися з одиниці й далі за порядком. Коли використовуються джерела, що мають великий обсяг, то в посиланні необхідно зазначати номери сторінок, наприклад [1, с. 25];

2. На додатки. «... наведено в додатку А», або (додаток Б), (додатки К, Л);
3. На рисунки. «На рисунку 2.1 зображено...» або в дужках за текстом «У результаті дослідження отримано такі результати (рисунок 2.2)», на частину рисунка «... показано на рисунку 2.4»;
4. На таблиці. «...наведено в таблиці 2.1»; «... в таблицях 2.2 – 2.5» або в дужках по тексту (таблиця 2.6);
5. Посилання на раніше наведені рисунки і таблиці дають зі скороченим словом «дивись» у дужках за ходом чи в кінці речення (див. рисунок 1.4), (див. таблицю 2.2);
6. Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та посилаються на першоджерело. Порушення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату та до відсторонення роботи від захисту.

Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати одного-двох абзаців. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не допустимо подавати цитати у висновках.

Загальні вимоги до цитування наведено нижче.

1. Текст цитати починається й закінчується лапками й наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий».
2. Цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування не допускається.
3. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.
4. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.
5. Цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім.

РОЗДІЛ 4

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У сучасних умовах реформування вищої освіти в Україні постійно підвищуються вимоги до рівня підготовки фахівців, зокрема, за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. Накопичений у закладах вищої освіти досвід підготовки фахівців за означеною спеціальністю свідчить про те, що для здобувача вищої освіти повинна стати обов'язковою апробація результатів його дослідження. Майбутньому бакалавру музичного мистецтва необхідно виступити один-два рази з доповідями чи повідомленнями в ході проведення настановчої конференції з питань науково-дослідницької практики, студентських наукових конференцій, методичних семінарах кафедри тощо.

У зв'язку з цим усе більша кількість закладів вищої освіти включають до вимог щодо підготовки кваліфікаційних робіт наявність однієї-двох публікацій у формі статті чи тез доповіді на обласній, регіональній, всеукраїнській або міжнародній наукових конференціях. Вони є формою апробації результатів дослідження і можуть друкуватися особисто здобувачем вищої освіти або у співавторстві з науковим керівником.

Тези наукової доповіді

Тези (від thesis – положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Тези наукової доповіді – опубліковані до початку наукової конференції (семінару, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, що містять короткий виклад основних положень (ідей, думок, аспектів) наукового дослідження. Вони містять інформацію, що не знайшла відображення в інших публікаціях. Текст тез доповіді має такі складові:

- 1) постановка проблеми в загальному вигляді;
- 2) виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується доповідь;
- 3) формулювання мети дослідження та його основних результатів;
- 4) висновки й перспективи подальших досліджень.

Під час підготовки тез доповіді слід ураховувати такі загальні вимоги:

- 1) у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора, за необхідності – посада, місце навчання тощо;
- 2) у лівому верхньому куті за необхідності зазначається УДК (Універсальна десяткова класифікація – це бібліотечна класифікація документів, що використовуються у всьому світі для систематизації творів науки, літератури і мистецтва, періодичного друку, різних видів документів і організації картотек).
- 3) назва тез доповіді повинна відображати головну її ідею, думку, положення (2–5 слів) і друкується прописними літерами по центру сторінки;
- 4) послідовність викладу змісту може бути такою: актуальність проблеми, стан її розробленості в науковій літературі, визначення таких її аспектів, що потребують подальшої розробки й удосконалення; основна ідея, методи, засоби та прийоми досягнення кращих результатів; висновки по кожному матеріалу тез повинні містити самостійну думку, що висловлюється в кількох реченнях і починається з нового рядка;
- 5) посилання на джерела, цитати, цифровий матеріал у тезах, як правило, не використовуються.

Технічні вимоги до оформлення тез доповіді:

- 1) обсяг тез, як правило, складає три-п'ять сторінок комп'ютерного набору через 1-1,5 інтервали (відповідно до вимог організаторів конференції, наукового заходу тощо);
- 2) шрифт Times New Roman, кегель – 14 пт;
- 3) поля: верхнє, нижнє, праве, лівє – 20 мм;
- 4) вирівнювання тексту по ширині сторінки;
- 5) абзацний відступ – 10-12,5 мм;
- 6) текст тез, як правило, не містить таблиць, рисунків, формул, діаграм.

Наукова стаття

Наукова стаття – це один з основних видів публікацій науковців, у якому подаються проміжні або кінцеві результати, висвітлюються конкретні окремі питання за темою дослідження, фіксується науковий пріоритет автора, що робить її матеріал надбанням фахівців. Стаття повинна мати високий науковий рівень. Автор статті відповідає за правильність і достовірність викладеного матеріалу, точність представлених у роботі фактів (даних) та якість перекладу цитат з іншомовних джерел (за наявності).

У статті, що подається до фахового видання, слід виділяти умовно такі структурні елементи:

- 1) вступ (постановка проблеми у загальному вигляді, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, значення для розвитку певної галузі науки та практики; обсяг – до 10 рядків);
- 2) формулювання мети й завдань статті: висловлюється головна ідея публікації; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, закономірностей, висновків, або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених;
- 3) аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми; визначення невирішених питань, яким присвячена стаття (1–2 абзаци);
- 4) виклад основного матеріалу – головна частина статті, у якій висвітлюються концептуальні положення наукового дослідження, власні ідеї, думки, отримані наукові факти та аналіз отриманих результатів (2–4 стор.);
- 5) висновок, у якому формулюється основний умовивід автора, подаються практичні рекомендації та окреслюються шляхи для подальших досліджень;
- 6) список використаних джерел, який подається за алфавітом і з дотриманням вимог щодо оформлення відповідно до чинних стандартів бібліотечної та видавничої справи.

У процесі написання наукової статті слід дотримуватися загальноприйнятих правил:

- 1) у лівому верхньому куті зазначається індекс УДК;
- 2) у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора (жирним шрифтом), за необхідності наводять короткі дані про нього;
- 3) назва статті стисло відображає її головну ідею, думку; розташовують її по центру прописними літерами, виділяючи жирним шрифтом;
- 4) ініціали вчених, яких цитує чи вказує автор, ставлять перед прізвищем;
- 5) цитати в статті використовуються рідко, краще зазначити ідею, а після неї в дужках указати прізвище автора чи номер джерела з поданого в кінці списку використаних джерел;
- 6) недоцільно ставити риторичні запитання, а викладати матеріал розповідними реченнями, не перевантажуючи текст цифрами 1,2,3... при переліках тих чи інших думок, принципів, положень;

- 7) стаття має завершуватися конкретними висновками й рекомендаціями та списком використаних джерел;
- 8) до наукової статті додається анотація (резюме) українською, російською та англійською мовами та перелік ключових слів (3–5).

Технічні вимоги до оформлення наукової статті:

- 1) шрифт Times New Roman, кегель – 14 пт;
- 2) поля: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 20 мм, праве – 15 мм; абзац – 12,5 мм (позначати тільки клавішею «Enter», не застосовувати пробіли або табуляцію);
- 3) заголовки вирівнюються по центру, підзаголовки – по лівому краю, епіграфи – по правому краю;
- 4) відомості про автора наводять у такій послідовності: прізвище, ініціали, посада, установа, в якій навчається (працює) автор;
- 5) напівжирним шрифтом виділяються заголовки й головні думки, прізвище та ініціали автора статті, а курсивом – відступи від основного змісту, приклади, примітки тощо;
- 6) обсяг публікації: 4–6 сторінок формату А4; при визначенні обсягу рукопису необхідно виходити з того, що один авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків тексту на сторінці формату А4 (враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами), чи 40 кілобайтам комп'ютерного тексту в doc-форматі (разом із проміжками). Обсягом авторського аркуша можна вважати 24 сторінки друкованого тексту за умови приблизно 1800 знаків на сторінці;
- 7) в одному рядку має бути 60-65 знаків, враховуючи розділові позначення та проміжки між літерами; на одній сторінці – 28-30 рядків тексту через 1,5-й інтервал;
- 8) тексти, таблиці, рисунки та інші матеріали мають бути чорно-білими і оформлені у редакторі Microsoft Word;
- 9) використана література оформлюється згідно зі стандартами.

Підготовлені до друку наукова стаття чи тези доповіді підписуються автором та подаються до редакції у вигляді набраного на комп'ютері тексту та його електронного варіанту.

Здобувачам вищої освіти рекомендується брати участь у всіх конференціях, які проводить Навчально-науковий інститут культури і

мистецтва та випускова кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання, з опублікуванням тез, а також друкувати наукові статті у науковому виданні ННІ культури і мистецтв «Мистецькі пошуки».

Оприлюднення результатів наукових досліджень здобувачів вищої освіти у вигляді таких публікацій як тези доповіді або наукові статті є важливим чинником підвищення ефективності науково-дослідницької роботи та формування дослідницьких компетентностей майбутніх бакалаврів музичного мистецтва.

РОЗДІЛ 5

ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

Кваліфікаційні роботи проходять попереднє слухання на засіданні кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання за встановленим графіком, але не пізніше як за 3 тижні до початку підсумкової атестації.

Попереднім захистом кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь здобувача вищої освіти у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист здобувач вищої освіти має подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи. Попередній захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника й передбачає такі процедурні етапи:

- 1) виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;
- 2) детальні відповіді здобувача вищої освіти на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи;
- 3) виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює терміни опрацювання зауважень та подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

Висновок кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією. Висновок кафедри відображається в Поданні голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (Додаток К).

Рецензування кваліфікаційних робіт здійснюють висококваліфіковані викладачі чи науковці, які є фахівцями в певній галузі, спеціалісти виробничих, наукових і проектних організацій, що відповідають профілю виконаної кваліфікаційної роботи. Письмова рецензія подається на кафедру не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту кваліфікаційної роботи. Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити рекомендовану оцінку за прийнятою шкалою оцінювання здобувачів вищої освіти. Особливу увагу в рецензії потрібно звернути на:

- 1) актуальність теми;
- 2) уміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;
- 3) наявність у роботі власних пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- 4) достовірність результатів, коректність та обґрунтованість висновків;
- 5) якість викладу (науковий стиль, мовна грамотність) й оформлення роботи;
- 6) відповідність роботи існуючим вимогам до робіт такого типу;
- 7) недоліки роботи.

Рецензент також має зазначити дату рецензування роботи, своє прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи й посаду, яку обіймає, науковий ступінь та вчене звання.

Здобувач вищої освіти має право заздалегідь ознайомитися з текстом рецензії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Підготовка роботи до захисту полягає в такому.

Не пізніше як за місяць до захисту здобувач вищої освіти подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- 1) зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи, а також із висновком завідувача випускової кафедри про результати перевірки на унікальність;
- 2) електронну версію кваліфікаційної роботи;
- 3) заяву про перевірку кваліфікаційної роботи на автентичність.

Не пізніше, ніж за 10 днів до захисту здобувач вищої освіти подає до директорату інституту:

- 1) зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;
- 2) висновки кафедри та наукового керівника про виконання роботи та її допуску до захисту (на бланку Подання голові екзаменаційної комісії до захисту кваліфікаційної роботи);
- 3) письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- 4) висновки кафедри про ступінь автентичності роботи.

Для захисту кваліфікаційних робіт не пізніше, ніж за три дні до засідання екзаменаційної комісії директором інституту надається голові комісії:

- 1) зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;
- 2) подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи із довідкою про виконання навчального плану та успішності здобувача вищої освіти;
- 3) висновком випускової кафедри й наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи та її допуску до захисту за підписами директора інституту, завідувача випускової кафедри, наукового керівника дослідження та секретаря деканату;
- 4) письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- 5) висновки кафедри про ступінь автентичності роботи.

Крім цього, екзаменаційній комісії до захисту кваліфікаційної роботи можуть бути подані:

- 1) друковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту бакалаврських робіт наявність друкованих праць (наукові статті, методичні розробки тощо) є обов'язковою;
- 2) документи, які вказують на практичне застосування чи впровадження результатів кваліфікаційної роботи тощо.

До того ж, до захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти має підготувати:

- 1) доповідь, розраховану на 10-15 хвилин;
- 2) презентацію, підготовлену у Microsoft Power Point (обсягом 12-15 слайдів);
- 3) за необхідності здобувач вищої освіти готує та подає кожному члену екзаменаційної комісії роздатковий матеріал.

Для супроводу доповіді здобувач вищої освіти до захисту готує презентацію на 12-15 слайдів, яка має таку структуру і складається з:

- 1) титульного слайду;
- 2) інформаційних слайдів;
- 3) завершального слайду.

На титульному слайді вказується назва закладу вищої освіти, кафедра, на якій виконувалася робота, її тема, прізвище та ініціали автора, прізвище та ініціали, вчене звання та посада наукового керівника.

Інформаційні слайди мають містити:

- 1) основний зміст роботи (без зазначення підпунктів, що мають нумерацію 3 і більше цифр);
- 2) актуальність, науковий апарат (мета, завдання, об'єкт, предмет тощо);
- 3) зміст дослідження, який містить найістотнішу інформацію дослідження;
- 4) висновки (узагальнення результатів дослідження).

Завершальний слайд має містити подяку присутнім за приділену увагу.

Технічні вимоги до оформлення презентації:

- 1) параметри слайдів: розмір слайдів має відповідати розміру екрана; орієнтація слайда – альбомна; нумерація – арабськими цифрами;
- 2) фон слайдів (бажано світлий) є елементом другого плану, має виділяти, підкреслювати інформацію, але не перекривати її;
- 3) текст має бути простим, лаконічним, таким, що нагадує тези;
- 4) матеріал на слайдах повинен викладатися послідовно, з дотриманням логіки;
- 5) не використовувати ілюстративні матеріали поганої якості;
- 6) таблична інформація вставляється в матеріали як таблиця текстового редактора Microsoft Word або табличного Microsoft Excel;
- 7) при оформленні числових значень слід враховувати, що при посиланні на роки певного століття, слід рік вказувати арабськими цифрами, а століття – римськими (наприклад, 70-і роки XX ст.);
- 8) шаблон оформлення – однаковий для всіх слайдів.

Практичні поради щодо підготовки презентації:

- 1) підготувати презентацію, яка має супроводжувати доповідь на захисті;
- 2) повправлятися з доповіддю перед однокурсниками, друзями та дізнатися їхню думу щодо змісту та стилю презентації;
- 3) записати виступ на відео та критично проаналізувати недоліки;
- 4) налаштуватися на той час, який відведено для презентації, щоб не порушувати регламент виступу.

Варто звернути увагу, на те, що якісно підготовлена презентація справляє позитивне враження на членів екзаменаційної комісії і враховується під час оцінювання кваліфікаційної роботи.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менш ніж половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії. На захисті можуть бути присутні та

брати участь у обговоренні всі бажаючі, не порушуючи при цьому порядку та процедури захисту.

Процедура захисту передбачає:

- 1) доповідь здобувача вищої освіти;
- 2) запитання до автора;
- 3) озвучення висновків наукового керівника та рецензента;
- 4) відповіді здобувачів вищої освіти на запитання членів екзаменаційної комісії та осіб, присутніх на захисті (з дозволу та в порядку, визначеному головою комісії);
- 5) заключне слово здобувача вищої освіти;
- 6) прийняття та озвучення рішення екзаменаційної комісії про результати захисту кваліфікаційної роботи.

У своїй доповіді здобувачу вищої освіти доцільно висвітлити такі важливі питання, як обґрунтування актуальності теми дослідження; мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни в теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі виконання дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь здобувача вищої освіти не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію. Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті. Захист кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі екзаменаційної комісії.

Основні правила публічного виступу:

- 1) текст доповіді має бути прочитаним;
- 2) доповідь повинна бути добре аргументованою, не перевантаженою цифровим матеріалом;
- 3) текст доповіді повинен бути зрозумілим широкій аудиторії слухачів;
- 4) під час виступу слід дивитися на присутніх і спостерігати за їхньою реакцією;
- 5) говорити треба чітко, впевнено, емоційно, правильно робити наголоси у словах;

- 6) слід використовувати прості розповідні речення;
- 7) докладати треба поважно, але й не дуже повільно, тобто в нормальному темпі;
- 8) необхідно звертати увагу слухачів на основні наукові результати проведеного дослідження;
- 9) обов'язково виступ необхідно супроводжувати заздалегідь підготовленою презентацією.

Варто звернути увагу, що доцільно дуже відповідально поставитися до зовнішнього вигляду. Охайність, скромність і елегантність завжди сприяє прихильному ставленню до доповідача. Поза, манера говорити, жестикуляція й міміка – все це має відповідне значення.

Невід'ємною частиною захисту кваліфікаційної роботи є відповіді на запитання членам екзаменаційної комісії, які дають змогу оцінити глибину знань випускника.

Основні правила, яких слід дотримуватись під час відповіді на запитання:

- 1) уважно вислухати запитання до кінця і за можливості записати його на окремому листку паперу;
- 2) необхідно повністю зосередитись на суті питання;
- 3) відповідь має бути тільки за суттю питання, максимально аргументованою та дуже стислою;
- 4) якщо поставлено відразу кілька запитань, то відповідати на них можна в зручній для здобувача вищої освіти послідовності;
- 5) чітка, логічна й аргументована відповідь на попереднє запитання може виключити наступне й взагалі зменшити кількість запитань.

Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії, після чого публічно оголошується її головою випускнику та всім присутнім на захисті.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

РОЗДІЛ 6

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в закладі вищої освіти 100-бальною накопичувальною системою контролю навчальних досягнень за такими орієнтовними показниками:

1. Зміст кваліфікаційної роботи:

- відповідність змісту роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання;
- самостійність вирішення поставленої задачі;
- наявність елементів наукової (науково-практичної) новизни;
- повнота розкриття теми дослідження, відповідність висновків до поставлених завдань;
- відповідність стандартам оформлення.

2. Захист кваліфікаційної роботи:

- доповідь (логічність подання матеріалу; ефективність та доцільність використання ілюстративного матеріалу, його якість; культура мовлення доповідача);
- обговорення роботи: вільне володіння проблематикою дослідження, вміння вести наукову дискусію та відстоювати власну точку зору, чіткість та лаконічність відповідей на поставлені запитання тощо.

Під час визначення оцінки кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Екзаменаційна комісія приймає мотивоване рішення по кожному здобувачу вищої освіти про присвоєння кваліфікації бакалавра музичного мистецтва. У процесі визначення оцінки враховується змістові аспекти та якість захисту роботи:

- 1) актуальність обраної теми дослідження;
- 2) спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- 3) відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням, висновків – завданням;
- 4) наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- 5) рівень обґрунтування запропонованих рішень;

- 6) ступінь самостійності проведення дослідження;
- 7) мова і стиль кваліфікаційної роботи;
- 8) загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- 1) уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- 2) здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- 3) загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти;
- 4) володіння сучасними методами демонстрації результатів дослідження;
- 5) володіння культурою презентації.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним. Під час визначення оцінки роботи має бути врахована також думка рецензента.

Повторний захист кваліфікаційних робіт з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня підсумкової атестації, екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач вищої освіти є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому випадку екзаменаційна комісія встановлює: може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою закладу освіти. Повторний захист кваліфікаційної роботи дозволяється протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти, але не раніше, як під час наступної підсумкової атестації.

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційну роботу, відраховується із закладу вищої освіти. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Оформлені належним чином захищені кваліфікаційні роботи, передаються до фондів наукової бібліотеки закладу вищої освіти, про що складається відповідний акт, який зберігається на випусковій кафедрі хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Артюх С. Ф., Лізан І. Я., Голоп'яров І. В., Несторук Н. А. Основи наукових досліджень: *підручник*. Харків: УПА, 2006. 277 с.
2. Белуха М. Т. Основи наукових досліджень. Київ: Вища школа, 1997. 271 с.
3. Горбенко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: *навчально-методичний посібник*. Київ: Освіта України, 2010. 180 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, редакція від 25.07.18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Ковальчук В. В, Моїсєєв Л. М. Основи досліджень: *навчальний посібник*. 4-е вид. перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2007. 240 с.
6. Коханко О. М. Основи науково-педагогічних досліджень: *навчальний посібник для студентів ВНЗ*. Хмельницький: ХНУ, 2005. 254 с.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: *навчальний посібник*. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
8. Кузнецов И. Н. Подготовка и оформление рефератов, курсовых и дипломных работ. Минск: ООО «Сэр-Вит», 2000. 256 с.
9. Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf
10. Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf
11. Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/11/pova_redakciya_polozhennya_pro_kvalifikaciynu_robotu_z_pidpisami_27c75.pdf
12. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. URL: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf
13. Романчуков В. І. Основи наукових досліджень: *навчальний посібник*. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
14. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основи наукових досліджень: *навчальний посібник для вищих педагогічних закладів освіти*. Київ: РНЦ «ДІНІТ», 2000. 260 с.
15. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: *підручник*. Київ: Знання, 2005. 309 с.
16. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: *підручник*. Київ: Знання, 2006. 307 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

1. Підходи та прийоми у звукорежисурі естрадних концертних програм.
2. Прийоми звукорежисури естрадних інструментальних ансамблів.
3. Прийоми звукорежисури естрадних вокальних ансамблів.
4. Прийоми звукорежисури естрадних оркестрів.
5. Прийоми звукорежисури естрадних хорів.
6. Методичні засади взаємодії звукорежисера та режисера у процесі підготовки естрадної концертної програми.
7. Input list у роботі концертного звукорежисера.
8. Track list у роботі концертного звукорежисера.
9. Click track у сучасній концертній звукорежисурі.
10. Back track у сучасній концертній звукорежисурі.
11. Double track у звукорежисурі естрадних концертних програм.
12. Бітрейд фонограм та проблема якості у сучасній звукорежисурі.
13. Звукорежисерська концепція естрадної концертної програми.
14. Етичні проблеми концертної звукорежисури.
15. Теоретико-методичні засади підготовки концертних звукорежисерів.
16. Принципи та підходи до роботи системного звукового інженера.
17. Основні вимоги до акустичних параметрів концертних залів.
18. Реалізація систем озвучування та звукопідсилення естрадних концертних програм.
19. Історичні аспекти розвитку систем озвучування та звукопідсилення естрадних концертних програм.
20. Методи розрахунку систем озвучування та звукопідсилення естрадних концертних програм.
21. Ауралізація в сучасній концертній звукорежисурі.
22. Методи цифрового моделювання акустичних процесів у приміщенні.
23. Утилітарне програмне забезпечення у роботі системного звукового інженера.
24. Використання програмного забезпечення для корекції АЧХ (Smaart).
25. Принципи побудови систем озвучування у закритих приміщеннях.

26. Цифрові адаптивні процесори для управління структурою ревербераційного процесу у приміщенні.
27. Способи проектування і методи оцінки систем озвучування.
28. Використання «акустичних процесорів» у звукорежисурі естрадних концертних програм.
29. Center fill як складова систем озвучування естрадних концертних програм на відкритому просторі.
30. Out fill у системі озвучування естрадних концертних програм.
31. Протоколи обміну цифрою звуковою інформацією між компонентами музично-технічного комплексу.
32. Поняття «clock» у синхронізації роботи цифрового обладнання.
33. Принципи та підходи до роботи моніторного звукорежисера.
34. Використання спліттерів для створення окремих моніторних міксів у звукорежисурі естрадних концертних програм
35. Цифрові системи персонального моніторингу у сучасній звукорежисурі.
36. Специфіка роботи ФОН-звукорежисера.
37. Створення засобами звукорежисури віртуального тривимірного простору.
38. Прийоми створення звукового плану в сучасній звукорежисурі.
39. Прийоми створення звукового простору в сучасній звукорежисурі.
40. Прийоми створення звукової перспективи у звукорежисурі.
41. Стильова обумовленість у звукорежисурі естрадних концертних номерів.
42. Райдер у звукорежисурі естрадних концертних заходів.
43. Співвідношення підбору мікрофонів та тембро-динамічних особливостей виконавця.
44. Принципи використання direct-мікрофонів у концертній звукорежисурі.
45. Принципи використання overhad-мікрофонів у концертній звукорежисурі.
46. Мікрофонний прийому з комбопідсилювачів в умовах концертної звукорежисури.
47. Прийоми використання використання інструментальних мікрофонів у концертній звукорежисурі.
48. Прийоми використання де-ессерів у концертній звукорежисурі.
49. Вокальний pitch shift у сучасній концертній звукорежисурі.
50. Значення акустичного зворотного зв'язку у роботі звукорежисера.
51. Способи подолання акустичного зворотного зв'язку.
52. Гребінчатий фільтр (comb filter) у концертній звукорежисурі.
53. Радіочастотний менеджмент у процесі використання радіосистем.

54. Звукозапис естрадних концертних програм.
55. Особливості взаємодії концертного звукорежисера зі світло-режисером.
56. Обов'язки допоміжного технічного персоналу у звукорежисурі естрадних програм.
57. Основні логістичні складності концертної звукорежисури.
58. Розташування компонентів музично-технічного комплексу на сцені.
59. Різновиди комутації музично-технічного обладнання на концертному майданчику.
60. Маркування у концертній звукорежисурі.
61. Види маркування каналів мікшерського пульта у концертній звукорежисурі.
62. Cable taping як вагома завершальна складова підготовчого етапу естрадної концертної програми.
63. Stage plan як складова підготовки естрадних концертних програм.
64. Діджеїнг як особливий вид творчої діяльності.
65. Українське естрадне вокальне мистецтво в системі західноєвропейської музичної культури.
66. Джазові гурти Сумщини.
67. Рок – гурти Сумщини.
68. Володимир Рунчак як представник українського музичного акціонізму.
69. Музична пам'ять у діяльності естрадного співака.
70. Проблема сценічного хвилювання у діяльності естрадного співака.

Форма завдання на кваліфікаційну роботу

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А.С. МАКАРЕНКА

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри хорового диригування,
вокалу та методики музичного навчання
(назва кафедри)

(підпис)

(ініціали, прізвище, вчене звання)

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від « ____ » _____ 202__ року, № ____.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із чітким зазначенням обов'язкових складових) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

[illegible]

Науковий керівник _____
(підпис)

(ініціали, прізвище, вчене звання)

Студент _____
(підпис)

(ініціали, прізвище, вчене звання)

Заява про перевірку кваліфікаційної роботи на плагіат

Завідувачу кафедри хорового диригування,
вокалу та методики музичного навчання

(Прізвище, ініціали завідувача)

здобувача вищої освіти _____

(Прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, група, телефон)

ЗАЯВА ПРО ПЕРЕВІРКУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА АВТЕНТИЧНІСТЬ

Я, _____, студент _____ групи, виконавець
кваліфікаційного дослідження _____

_____ на здобуття ступеня освітнього рівня бакалавра підтверджую, що в моїй
письмовій роботі не міститься елементів плагіату (запозичень чужого тексту,
опублікованого раніше на паперовому або електронному носії, без посилання на
автора і джерело).

Усі прямі запозичення з друкарських і електронних джерел, а також із
захищених раніше кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій
мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з тим, що виявлення плагіату у моїй роботі є основою для
недопуску мене до захисту.

Число

ПІБ

Приклад оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Іваненко Іванна Іванівна

ПОЄДНАННЯ АВТЕНТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ З СУЧАСНИМИ СТИЛЯМИ ПОПУЛЯРНОЇ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ – ВОКАЛІСТІВ

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Науковий керівник:

_____ С.І. Петренко
кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри хорового диригування,
вокалу та методики музичного навчання
« _____ » _____ 2021 року

Виконавець:

_____ І.І. Іваненко
« _____ » _____ 2021 року

Суми 2021

Приклад змісту бакалаврської роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОЄДНАННЯ АВТЕНТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ З СУЧАСНИМИ СТИЛЯМИ ПОПУЛЯРНОЇ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ – ВОКАЛІСТІВ	7
1.1. Сутність і зміст дефініцій «автентична музика» та «популярна пісня» у дискурсі професійної підготовки майбутніх артистів – вокалістів	7
1.2. Особливості розвитку сучасних стилів популярної пісні в Україні та за кордоном	17
1.3. Проблема професійної підготовки майбутніх артистів – вокалістів в закладах вищої освіти	27
Висновки до розділу 1	37
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОЄДНАННЯ АВТЕНТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ З СУЧАСНИМИ СТИЛЯМИ ПОПУЛЯРНОЇ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ – ВОКАЛІСТІВ	38
2.1 Обґрунтування педагогічних умов поєднання автентичної української музики з сучасними стилями популярної пісні у процесі професійної підготовки майбутніх артистів – вокалістів	38
2.2 Методика і практика поєднання автентичної української музики з сучасними стилями популярної пісні у процесі професійної підготовки майбутніх артистів – вокалістів	48
2.3 Експериментальна перевірка педагогічних умов поєднання автентичної української музики з сучасними стилями популярної пісні у процесі професійної підготовки майбутніх артистів – вокалістів	58
Висновки до розділу 2	68
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	80

Приклад переліку умовних скорочень

ЕВМ – естрадне вокальне мистецтво

УЕВМ – українське естрадне вокальне мистецтво

ЕВМСО – естрадне вокальне мистецтво Сумської області

ВСФ – висока співоча форманта

МТВ – музично-театральні вистави

СВО – сценічно-виконавські особливості

Перелік умовних скорочень (у разі потреби) оформляється згідно з алфавітом. Якщо в ньому зустрічаються іноземні скорочення, то вони оформляються після українських.

Приблизний вступ до бакалаврської роботи

Актуальність теми. Український пісенний фольклор протягом багатьох сторіч надихав і запалював творчі струни душі письменників і музикантів, мислителів художників. Нині фольклор, як основа духовної культури нації, має важливе значення у культурному розвитку сучасного українського суспільства, та є елементом процесу відродження та популяризації народних цінностей.

Український музичний фольклор має надзвичайно велике значення для збереження та розвитку української музичної традиції, бо дає змогу більш широко дослідити різноманітність народної пісні, сприяючи тим самим вирішенню однієї з найбільш актуальних проблем вітчизняної фольклористики – комплексному дослідженню української народної пісенної творчості.

Наразі можна пересвідчитися у тому, що досить часто сучасні виконавці у своїй піснях використовують елементи українського пісенного фольклору, що свідчить про актуальність теми дослідження. Така популяризація народнопісенної спадщини зумовлена тим, що більшість артистів прагнуть осучаснити той музичний матеріал, що має особливу цінність, таким чином звертаючи увагу на своєрідність етнічної специфіки, її унікальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різних аспектів сучасного українського вокального мистецтва висвітлене у ряді наукових праць: К.В. Кислюк, С.Й. Грица, О.В. Сердюк, О.В. Уманець, Т.О. Слюсаренко. Дослідження використання фольклорних елементів у вокальному мистецтві стало предметом досліджень таких авторів, як: К.В. Кислюк, С.Й. Грица, О.В. Сердюк, О.В. Уманець, Т.О. Слюсаренко. Однак аналіз наукових джерел за проблемою дослідження, виявив недостатній ступінь відображення проблем використання автентичних та фольклорних елементів у сучасному українському вокальному мистецтві.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні використання фольклорних елементів у сучасному українському вокальному мистецтві.

Завдання дослідження:

- 1) проаналізувати еволюцію форм побутування пісенного фольклору;
- 2) конкретизувати класифікацію українських пісень як частини фольклору;
- 3) узагальнити вплив фольклору на становлення сучасного естрадного вокального мистецтва;
- 4) обґрунтувати використання фольклорних елементів у творчості сучасних вітчизняних виконавців.

Об'єктом дослідження є розвиток сучасного українського вокального мистецтва.

Предметом роботи є автентичні та фольклорні елементи у сучасному українському естрадному вокальному мистецтві.

Матеріали та методи дослідження:

1) вивчення та теоретичний аналіз наукової літератури з метою конкретизації форм побутування пісенного фольклору та класифікації українських пісень; узагальнення та конкретизація впливу фольклору на становлення сучасного естрадного вокального мистецтва;

2) узагальнення отриманих даних для обґрунтування використання фольклорних елементів у творчості сучасних вітчизняних виконавців.

Наукова новизна одержаних результатів:

– *уперше* проаналізовано творчий спадок сучасних вітчизняних виконавців та місце фольклорних елементів в ньому;

– *узагальнено* вплив фольклору на становлення сучасного естрадного мистецтва;

– *подальшого розвитку* набули підходи до класифікації українських пісень як частини фольклору та еволюції форм побутування пісенного фольклору.

Практичне значення одержаних результатів полягає в здійсненому аналізі використання елементів фольклору у піснях сучасних естрадних виконавців та процесу поєднання електронної, поп та рок музики зі звучанням народних інструментів на прикладі наступних колективів: «Kazka», «AlinaPash», «Khatyol», «DakhaBrakha», «Onuka» та ін. Матеріали бакалаврської роботи можуть бути використані у викладанні навчальних дисциплін з історії мистецтва («Історія естрадного вокального мистецтва», «Народна творчість») у закладах вищої освіти різних рівнів, а також як основа для подальших досліджень.

Апробація результатів та публікації. Основні положення, результати та висновки дослідження доповідались на III Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми мистецько-педагогічної освіти: здобутки, реалії та перспективи» (24 березня 2020 року, м. Суми); студентській науковій онлайн-конференції «Дні науки-2020» (22 жовтня 2020 року, м. Суми).

Результати дослідження висвітлювалися у публікаціях автора:

1. Корякін О.О., Бераїа А.В. Роль та місце фольклору в дискурсі розвитку української естради. *Мистецькі пошуки: збірник наукових праць*. Випуск 1 (13). Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. С. 213–223.

2. Бераїа А.В. Автентичні пісні та фольклор у сучасному українському вокальному мистецтві. *Дні науки – 2020 : матеріали студентської наукової онлайн-конференції, 22 жовтня 2020 року, м. Суми*. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 19–22.

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (38 найменувань) та додатків (2 одиниці). Загальний обсяг роботи становить 45 сторінок, з них основного тексту – 39 сторінок.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Стандарт ДСТУ 8302:2015 (набрав чинності з 01.07.2016) встановлює основні види бібліографічних посилань (внутрішньотекстове, підрядкове, позатекстове), загальні положення щодо їхньої структури, а також правила складання та розміщування в документах.

Стандарт поширюється на бібліографічні посилання (не плутати з «бібліографічним описом» - ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

Приклади, наведені в таблиці, стосуються позатекстового посилання, якого слід дотримуватись при формуванні переліку літератури в публікаціях.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1. Книги: <u>Один автор</u>	1. Ярмоненко С. П. Радиобиология человека и животных. М.: Высшая школа, 1977. 368 с. 2. Аптон Г. Анализ таблиц сопряженности: пер. с англ. М.: Финансы и статистика, 1982. 143 с.
<u>Два і більше авторів</u> «- за потреби у заголовку бібліографічного запису поза текстового посилання можна зазначати більше ніж три імені авторів»	1. Польша Н. С., Платонова А. Г. Физическое развитие школьников Украины. Пространственно-временные и морфофункциональные особенности: монография. Киев: Генеза, 2015. 269 с. 2. Ильин Л. А., Кириллов В. Ф., Коренков И. П. Радиационная гигиена: учебник. М.: Медицина, 1999. 384 с. 3. Сердюк А. М., Тимченко О. І., Линчак О. В., Бенедичук Ю. В. Генофонд і здоров'я населення: значення іонізуючої радіації. К.: Медінформ, 2010. 230 с. 4. Москаленко В. Ф., Гульчій О. П., Голубчиков М. В. та ін. Біостатистика. К.: Книга плюс, 2009. 184 с. 5. Безруков В. В., Войтенко В. П., Ахаладзе Н. Г., Писарук А. В., Кошель Н. М. Реформирование медицины. Украина в мировом и европейском контексте: научно-публицистическое издание / Ин-т геронтологии им. Д. Ф. Чеботарева НАМН Украины. Киев: Феникс, 2015. 139 с.
<u>Без автора</u>	1. Показники діяльності радіологічної служби України в 2002–2004 рр.: довідник. К., 2005. 39 с. 2. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е.М. Лібанової; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К.: Візаві, 2010. 248 с.
2. Багатотомне видання	1. Савельев И. В. Курс общей физики. Т. 1. Механика. Молекулярная физика: учеб. пособие для студентов втузов. М.: Наука, 1982. 432 с.

<p>3. Матеріали конференцій, з'їздів Увага! Так записується бібліографія для збірника <u>в цілому</u>, а не окремої статті в ньому. Для опису окремої статті в таких виданнях - див. 16</p>	<p>1. Кібернетика в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на респуб. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України ; Ін-т статистики, обліку та аудиту. К.: ІСОА, 2002. 147 с. 2. Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України: зб. тез доп. наук.-практ. конф. (шості марзєєвські читання). Вип. 10. К., 2010. 297 с. 3. Ризикологія в економіці та підприємництві: зб. наук. праць за матеріалами міжнарод. наук.-практ. конф. / М-во освіти і науки України; Держ. податк. адмін. України; КНЕУ та ін. К., 2001. 452 с.</p>
<p>4. Препринти</p>	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль, 2006. 7 с. (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
<p>5. Депоновані наукові праці</p>	<p>1. Разумовский В. А., Андреев Д. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе. М., 2002. 210 с. (Деп. в ИНИОН РАН 15.02.02, № 139876).</p>
<p>6. Словники</p>	<p>1. Географія: словник-довідник / авт.-уклад. В. Л. Ципін. Х.: Хапімон, 2006. 175 с. 2. Тимошенко З. І., Тимошенко О. І. Болонський процес в дії: словник-довідник основних термінів і понять з організації навч. процесу у вищ. навч. закладах. К.: Європ. ун-т, 2007. 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник / уклад. Н. Яцко та ін. К.: Карпенко, 2007. 219 с.</p>
<p>7. Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парлам. вид-во, 2006. 207 с. 2. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України станом на 16.10.2012 № 5460-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2899-15. 3. Улаштування, утримання і організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів : ДСанПіН 5.5.5.23-99 / МОЗ України. К., 1999. 53 с.</p>
<p>9. Стандарти</p>	<p>1. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 - ДСТУ ISO 6107-9:2004. Чинний від 2005-04-01. К. : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 2. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015. Чинний від 2016-07-01. К., 2016. 16 с.</p>

10. Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів : Новий час, 2003. 160 с. 2. Горницкая И. П., Ткачук Л.П. Каталог растений для работ по фитодизайну. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.
11. Дисертації	1. Винарська О. І. Наукові основи гігієнічної оцінки дії хімічних та біологічних факторів середовища при їх спільному надходженні в організм на основі імунологічного критерію шкідливості : дис. ... доктора мед. наук: 14.02.01 / Ін-т гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва. К., 2000. 245 с. 2. Главацька В. І. Комплексна гігієнічна оцінка регіональних особливостей забруднення об'єктів навколишнього середовища свинцем і його впливу на показники здоров'я дітей : дис... канд. мед. наук : 14.02.01 / Дніпропетровська держ. мед. академія. Дніпропетровськ, 2006. 202 с.
12. Автореферати дисертацій	1. Андрійчук Л. О. Фізіолого-гігієнічне обґрунтування критеріїв регламентації та оцінки шуму побутових електричних машин і приладів: автореф. дис. ... канд. біол. наук. К., 2001. 18 с. 2. Рашитов Л. З. Гигиеническая оценка загрязнения атмосферного воздуха канцерогенами и заболеваемость раком легкого населения крупного промышленного города (на примере г. Казани Республики Татарстан): автореф. дисс. ... доктора мед. наук: 14.02.01 «гигиена». Москва, 2013. 43 с.
13. Патенти	1. Пат. № 96939 UA Спосіб прогнозування забруднення атмосферного повітря викидами автомобільного транспорту / О.І. Турос, О.В. Ананьєва, А.А. Петросян та ін. ; ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва» НАМН України. Опубл. 25.02.2015; Бюл. № 4.
14. * ЧАСТИНА книги, періодичного, продовжуваного видання * Для позначення джерела розділовий знак «дві навіскіні риси» (//) можна замінити крапкою, виділивши курсивом назву цілого документа ** Можна вказувати всіх авторів	<u>Стаття в журналі</u> 1. (1 автор) Пристер Б. С. Готовность к действиям в аварийных ситуациях – основа радиационной защиты населения // Довкілля та здоров'я. 2008. № 2 (45). С. 29 -34. Пристер Б. С. Готовность к действиям в аварийных ситуациях – основа радиационной защиты населения. <i>Довкілля та здоров'я</i> . 2008. № 2 (45). С. 29 -34. 2. (2 автори) Borm P., Kreylin W. Toxicological hazards of inhaled nanoparticles potential implications for drug delivery / P. Borm, W. Kreylin // J. Nanosci. Nanotech. 2004. № 4 (6). P. 1 – 11. Borm P., Kreylin W. Toxicological hazards of inhaled nanoparticles potential implications for drug delivery. <i>J. Nanosci. Nanotech.</i> 2004. № 4 (6). P. 1 – 11. 3. (3 автори) Надеенко В. Г., Никифорова В. Я., Камкин А. Б. К методике изучения состояния здоровья населения промышленных регионов с учетом отдаленных эффектов // Гигиена и санитария. 1991. № 8. С. 82 - 84. Надеенко В. Г., Никифорова В. Я., Камкин А. Б. К методике

изучения состояния здоровья населения промышленных регионов с учетом отдаленных эффектов. *Гигиена и санитария*. 1991. № 8. С. 82 - 84.

4. **(4 автори)** Соколова И. И., Малышева З. В., Савельева И. С., Тютюнник И. Ф. Репродуктивное здоровье жительниц региона жесткого радиационного контроля // Вестн. Рос. ассоц. акуш.-гин. 1996. № 2. С. 84 - 86.

Соколова И. И., Малышева З. В., Савельева И. С., Тютюнник И.Ф. Репродуктивное здоровье жительниц региона жесткого радиационного контроля. *Вестн. Рос. ассоц. акуш.-гин.* 1996. № 2. С. 84 - 86.

5. **(5 і більше авторів)** ** Сердюк А. М., Павленко Т. О., Риган М. М. та інш. Радіологічні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС крізь призму проблем протирадіаційного захисту населення України // Довкілля та здоров'я. 2016. №1. С. 22-30.

Сердюк А. М., Павленко Т. О., Риган М. М., Лось І. П., Скалецький Ю. М. Радіологічні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС крізь призму проблем протирадіаційного захисту населення України. *Довкілля та здоров'я*. 2016. №1. С. 22-30.

Telisman S., Colak B., Pizent A. et al. Reproductive toxicity of low-level lead exposure in men // *Environ. Res.* 2007. Vol. 105. P. 256-266.

Telisman S., Colak B., Pizent A., Jurasovič J., Cvitkovič P. Reproductive toxicity of low-level lead exposure in men. *Environ. Res.* 2007. Vol. 105. P. 256-266.

Загороднюк К. Ю., Бардов В. Г., Омельчук С. Т., Пельо І. М., Загороднюк Ю. В., Нікіпелова О. М., Баришнікова О. П. Гігієнічне обґрунтування необхідності та шляхів модернізації комунальних систем централізованого водопостачання України // Довкілля та здоров'я. 2016. №1. С. 48-53.

Загороднюк К. Ю., Бардов В. Г., Омельчук С. Т., Пельо І. М., Загороднюк Ю. В., Нікіпелова О. М., Баришнікова О. П. Гігієнічне обґрунтування необхідності та шляхів модернізації комунальних систем централізованого водопостачання України. *Довкілля та здоров'я*. 2016. №1. С. 48-53.

Стаття в збірнику наукових праць (як і в журналах)

1. Платонова А. Г. Методика скрининг-оценки физического развития детей по индексу Кетле // Гігієна населених місць : зб. наук. пр. Київ, 2012. Вип. 60. С. 356 - 362.

Платонова А. Г. Методика скрининг-оценки физического развития детей по индексу Кетле. *Гігієна населених місць* : зб. наук. пр. Київ, 2012. Вип. 60. С. 356 - 362.

2. Федоренко В. І., Кіцула Л. М. Фактори формування фізичного розвитку дітей (огляд літератури) // Гігієна населених місць: зб.

	<p>наук. пр. К., 2011. Вип. 57. С. 332-337.</p> <p>Федоренко В. І., Кіцула Л. М. Фактори формування фізичного розвитку дітей (огляд літератури). <i>Гігієна населених місць</i> : зб. наук. пр. К., 2011. Вип. 57. С. 332-337.</p> <p>3. Черниченко І. О., Литвиченко О. М., Бердник О. В. та інш. Ризик впливу на здоров'я населення наслідків куріння та забруднення атмосферного повітря пріоритетними канцерогенами // Наукові засади міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації». Вип. 1 / за ред. акад. А. М. Сердюка. К.: Деркул, 2007. С. 256–261.</p> <p>Черниченко І. О., Литвиченко О. М., Бердник О. В., Зайковська В. Ю., Сидоренко Т. П., Осипчук О. П. Ризик впливу на здоров'я населення наслідків куріння та забруднення атмосферного повітря пріоритетними канцерогенами. <i>Наукові засади міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації»</i>. Вип. 1 / за ред. акад. А.М. Сердюка. К.: Деркул, 2007. С. 256–261.</p> <p>Тези конференцій (прізвища вказуються за тим же принципом, як і для статей в журналі чи в збірнику)</p> <p>1. Михіна Л. І. Формування «короткого переліку» пріоритетних забруднюючих хімічних речовин повітря приміщень житлових і громадських будинків // Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України: зб. тез доп. наук.-практ. конф. (шості марзєєвські читання, 2010). К., 2010. Вип. 10. С. 84 – 86.</p> <p>2. Ємченко Н. Л., Харченко О. О., Гуліч М. П., Томашевська Л. А., Моїсеєнко І. Є. Особливості біологічної дії різних хімічних форм мікроелементів. <i>Актуальні питання гігієни та екологічної безпеки України</i> : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (дванадцяті марзєєвські читання). Вип. 16. Київ, 2016. С. 210 – 211.</p>
<p>15. Електронні ресурси</p> <p>* «[Електронний ресурс]», « Назва з екрана» можна не вказувати</p> <p>«Режим доступу» або «URL»</p>	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. - Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. - Назва з контейнера.</p> <p>2. Насвіт О. І. Проблеми йодної профілактики в Україні на випадок радіаційної аварії на АЕС: аналітична записка [Електронний ресурс]. К.: НІСД, 2013. Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/1379/ - Назва з екрана.</p> <p>Насвіт О. І. Проблеми йодної профілактики в Україні на випадок радіаційної аварії на АЕС: аналітична записка. К.: НІСД, 2013. URL : http://www.niss.gov.ua/articles/1379/.</p> <p>3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII [Редакція від 01.08.2016] / Верховна Рада України. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page</p>

16. Методичні рекомендації	<p>1. Карачев И. И., Семенюк Н. Д., Г. Н. Еременко и др. Изучение социально-гигиенических аспектов здоровья населения, проживающих на территориях, загрязненных радионуклидами: методические рекомендации. К., 1991. 25 с.</p> <p>2. Методические указания по гигиеническому контролю загрязнения морской среды / КНИИ ОКГ им. А. Н. Марзеева. – М., 1981. 31 с.</p> <p>3. Количественная оценка неканцерогенного риска при воздействии химических веществ на основе построения эволюционных моделей : методические рекомендации МР 2.1.10.0062-12 / Федеральная служба по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека ; ИА «Гарант». Москва, 2012. Режим доступа : http://www.garant.ru/products/ipo/prime/doc/70079804/#ixzz38ILoeRJA (дата обращения 26.10.2016)</p>
17. Інформаційні листи	<p>Методика розрахункового гігієнічного нормування пестицидів у ґрунті. Київ, 2005. 2 с. (Інформаційний лист про нововведення в системі охорони здоров'я / Укрмедпатентінформ, № 131-2005).</p>

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент _____
до захисту кваліфікаційної роботи
за спеціальністю 025 Музичне мистецтво -
на тему: _____
Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Директор НН інституту культури і мистецтв _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Довідка про успішність

за період навчання в НН інституті культури і мистецтв з 202__ року до 202__ року
повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:
національною шкалою: відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%;
шкалою ECTS: A _____%; B _____%; C _____%; D _____%; E _____%.

Секретар факультету _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____

Керівник роботи _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 202__ року

Висновок кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто на засіданні кафедри «__» _____ 202__ року,
протокол № _____. Студент _____
допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 202__ року

Методичне видання

ФОЛОМЄЄВА Наталія Аркадіївна
КОРЯКІН Олексій Олексійович

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»**

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 025 Музичне мистецтво

Підп. до друку 22.10.2021.
Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 3,95.
Ум. фарб.-відб. 3,95. Обл.-вид. арк. 3,06.
Тираж 100 пр. Вид. № 146.

Видавець і виготовлювач:
ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.